

2019

I henhold til byrådets beslutning i april 2022 er dokumentets titel ændret fra Mobilitetspolitik til Mobilitetsstrategi

MOBILITETS STRATEGI

Randers – vi tør gå nye veje.
Vi vil muligheder for alle – alle skal med og alle skal bidrage. Vi vil vækst og udvikling – et attraktivt sted at bo, arbejde og drive virksomhed

RANDERS

INDHOLD

03 | Forord

05 | Indledning

Randers – vi tør gå nye veje.

07 | Kollektiv trafik

Den kollektive trafik er en vigtig brik i transportudbudet.

09 | Cykel- og gangtrafik

Grøn og bæredygtig udvikling kan understøttes af gode rammer for cyklister og gående.

10 | Biltrafik

Der skal også arbejdes for at udnytte den eksisterende kapacitet smartere.

12 | Samspil mellem trafikanter

Arbejde for et godt samspil mellem de forskellige trafikarter

15 | Havnen

Havnen er en vigtig del af infrastrukturen.

Udarbejdet af:

Randers Kommune
Udvikling, Miljø og Teknik
2018

Foto:

Randers Kommune / Colourbox

FORORD

Trafik binder mennesker sammen, binder forskellige bydele sammen, binder land og by sammen, og binder et område sammen med resten af verden.

Både Randers by og kommunen som helhed er gennemskåret af åen og fjorden. Det giver udfordringer med at afvikle trafikken og skabe forbindelse mellem nord og syd. Derfor er der behov for en god og gennemtænkt infrastruktur, som sikrer den bedst mulige og mest hensigtsmæssige bevægelighed – eller mobilitet - på kryds og tværs af kommunen, internt i Randers by, mellem Randers by og omegn og i landdistrikterne.

Samtidigt skal vi understøtte borgernes muligheder for at vælge en transportform, der belaster klimaet så lidt som muligt. Vi skal sørge for kollektiv trafik, der både i form og omfang er tilpasset behovet i de enkelte lokalområder, og vi skal sikre regelmæssig forbindelse, uanset om man har bosat sig i byen eller på landet.

Vi skal understøtte befolkningens sundhed med gang- og cykelstier, der sikrer, at man kan bevæge sig så meget som muligt ved egen kraft. Og vi skal skabe mulighed for at kombinere forskellige trafikformer, så borgere også med lang transport eller færre kræfter har mulighed for at bruge cyklen som transportmiddel til en del af rejsen og kollektiv trafik eller bil for resten.

Vi har en særlig mulighed for effektiv og klimavenlig transport via vand. Derfor har Randers Havn en vigtig rolle som bindeled mellem de store produktionsvirksomheder i Østjylland og kunder og leverandører ude i verden.

Endelig skal vi med "Byen til Vandet" sikre, at trafik, byudvikling, klimasikring og adgang til naturen går op i en højere enhed og gør Randers By til en attraktiv by at bo i.

Torben Hansen
Borgmester

Frank Nørgaard
Formand for
Miljø- og Teknikudvalget

1934

INDLEDNING

Byrådets vision for denne byrådsperiode er "Randers – vi tør gå nye veje. Vi vil muligheder for alle – alle skal med og alle skal bidrage. Vi vil vækst og udvikling – et attraktivt sted at bo, arbejde og drive virksomhed".

Til visionen hører seks politiske målsætninger:

- Byen til Vandet
- Flere i uddannelse eller beskæftigelse
- Flere skal mestre eget liv
- Attraktiv bosætningskommune
- Attraktiv erhvervskommune
- Grøn og bæredygtig udvikling

Visionen og målsætningerne danner rammen for en række **politikker og strategier** der omsætter visionen til handling og sætter retning på, hvad vi stræber efter, og hvad vi vil nå. **Mobilitetsstrategien** er en af disse og berører fire af de seks politiske målsætninger, nemlig Byen til Vandet, Attraktiv bosætningskommune, Attraktiv erhvervskommune og Grøn og bæredygtig udvikling.

I **Mobilitetsstrategien** opstiller vi forslag til, hvordan vi kan sikre en god fremkommelighed for trafikken, samtidig med at vi vil forbedre samspillet mellem de forskellige transportformer. Vi vil fokusere på de transportformer, som belaster miljøet mindst.

Fremtidens trafik- og transportsystemer skal etableres på en sådan måde, at der tages hensyn til en reduktion af den miljømæssige belastning fra trafikken, befolkningens sundhed og emissioner af CO₂, partikler m.v.

I **mobilitetsstrategier** beskrevet nedenstående fem indsatsområder:

- Kollektiv trafik
- Cykel – og gangtrafik
- Biltrafik m.v.
- Samspil mellem trafikarter
- Havnen

Som et gennemgående tema for alle fem indsatsområder skal der indtænkes tilgængelighed for alle borgere. Mobilitet er for alle – også dem med handicap eller gangbesvær.

VIDSTE DU?

9 ud af 10 boliger i Randers Kommune har mindre end 400 m til det nærmeste stoppested.

8.000 passagerer stiger hver dag på en bus på busterminalen.

22 % af de påstigende passagerer skifter bus på busterminalen.

KOLLEKTIV TRAFIK

Den kollektive trafik i Randers Kommune omfatter tog og busser. Den kollektive trafik er en vigtig brik i transportudbuddet. Det gælder både internt i Randers Kommune og i transporten til og fra kommunen.

Busser

Bustrafikken er rygraden i den kollektive transport i Randers. Bustrafikken skal i videst muligt omfang tilrettelægges, så alle bysamfund i kommunen serviceres ud fra en minimumsstandard, afhængig af byens størrelse.

Bustrafikken skal gøres mere attraktiv ved at der arbejdes med prispolitik, frekvens og sammenhæng i bussystemet. Hvor der er mange pendlere, skal der oprettes direkte ruter, og hvor der er færre pendlere, skal der arbejdes med flexbus for at give mulighed for flere afgang. Dette er grundlaget for den kollektive trafikplan, der politisk behandles i første halvdel af 2019. Den kollektive trafikplan vil danne baggrund for et nyt bybusnet i Randers by og skal samtidig være med til at definere det fremtidige serviceniveau i byen og i landdistrikterne.

Busserne skal prioriteres frem for den øvrige trafik på vejnettet. Dette kan gøres ved at indbygge busprioritering i større lyssignalanlæg og ved at etablere busbaner på indfaldsvejene som fx Århusvej.

Letbane/BRT

En vigtig del af den fremtidige kollektive trafikbetjening i den østjyske region er den letbane, der er under etablering i disse år. I 2017 åbnede 1. etape af letbanen i Aarhus på strækningen fra Aarhus H via Skejby til Lystrup. Denne etape skaber forbindelse med de eksisterende jernbaner til Odder og Grenå. Herefter forventes de næste etaper af letbanen at blive etableret mod Brabrand og Hinnerup.

På sigt er det ønskeligt, at der etableres yderligere etaper, blandt andet til Randers. I Randers forventes letbanen eller alternative løsninger primært etableret som en nord-syd-gående forbindelse til Aarhus. Internt i Randers kan der dog også etableres en øst-vest-gående forbindelse fra Hornbæk til Dronningborg via banegården.

Som en forløber for letbanen kan der etableres BRT-løsninger (Bus Rapid Transit), hvor busserne kører i deres helt egen bane.

Jernbane

I 2009 indgik et stort flertal af folketingets partier aftalen 'En grøn transportpolitik'. Heraf fremgår, at togtrafikken skal opgraderes ved blandt andet at indføre en timemodel for togtrafikken mellem København og Aalborg. Det vil sige en transporttid på en time på strækningerne København-Odense, Odense-Aarhus og Aarhus-Aalborg. Også på sidebanerne som for eksempel Langå-Struer er det muligt at opgradere banen, så man kan opnå højere hastighed og kortere rejsetid. I forbindelse med den politiske aftale om Togfonden i 2013 blev det besluttet, at Randers indgår som et stop på timemodel-ruten, hvilket gør det endnu mere attraktivt at benytte toget til og fra Randers.

Vi vil:

- Styrke den kollektive transport, så den bliver et bedre alternativ til biltrafikken
- Undersøge mulighederne for at gennemføre forsøg med alternative drivmidler i busserne i løbet af den næste kontraktperiode for bybuskørsel
- Understøtte gode busforbindelser til de mindre samfund med eksempelvis flexbusser
- Sikre plangrundlaget og mulighederne for, at der etableres letbane og indtil da alternative løsninger fra Aarhus til Randers samt internt i Randers by
- Samarbejde med staten om en god togbetjening af Randers og Langå – herunder elektrificering og opgradering af jernbanen med henblik på højere hastighed

VIDSTE DU?

Kun 16 % af alle ture i Randers Kommune under 5 km bliver foretaget på cykel. Forvaltningen samarbejder med alle skoler i kommunen om sikre skoleveje, bæredygtig trafik og selvtransporterende børn.

Randers Kommune deltager i alle landsdækkende kampagner for bedre trafiksikkerhed. Kampagner rettet mod krydsulykker og skoleveje.

Der er omkring 300 km cykelstier i kommunen.

Mere end 7 ud af 10 cyklister er tilfredse med Randers som cykelby, med fremkommeligheden som cyklist og med omfanget af cykelstier og -baner.

Mere end 8 ud af 10 cyklister vælger cyklen, fordi de får motion og frisk luft.

4 ud af 10 cyklister vælger cyklen, fordi cyklen er hurtigere og nemmere.

3 ud af 10 cyklister vælger cyklen, fordi de kan lide friheden ved at cykle.

CYKEL- OG GANGTRAFIK

Den politiske målsætning om en attraktiv bosætningskommune samt en grøn og bæredygtig udvikling kan understøttes af gode rammer for cyklister og gående.

Manglende motion i hverdagen er en medvirkende årsag til, at en stigende andel af befolkningen er overvægtig og til deraf følgende livsstilssygdomme. Samtidig har mængden af biler på vejene været i konstant stigning siden 1970'erne med kødannelser og lang transporttid til følge. Desuden er den voksende mængde biltrafik en medvirkende årsag til de klimaforandringer, vi står overfor i disse år, og som udgør den mest alvorlige miljøtrussel lige nu.

Ved at gøre cykling, gang og løb til en integreret del af borgernes transportvaner og dermed reducere brug af bilen som transportmiddel, kan vi komme disse forskellige udfordringer i møde. Borgerne får mere motion og frisk luft. Biltrafikken reduceres med deraf følgende reduktion af både bilkøer og CO₂-udledning. Dertil kommer, at øget transport til fods og på cykel vil gøre børn mere selvtransporterende.

Hvis cykling skal udgøre et reelt alternativ til bil og bus, skal det være nemt at være cyklist. Det betyder, at vi skal have gode og sammenhængende cykelveje uden forhindringer, sikre cykel- og gangstier til skole- og sportsfaciliteter, oplyste stier hvor det er nødvendigt, samt bycykler. Samtidig skal det være nemt og attraktivt at færdes som fodgænger og cyklist.

Randers Kommune har igangsat mange initiativer – bl.a. Randers Cykelby, der er etableret nye stier, indført by- og pendlercykler og gennemført mange kampagner og arrangementer for at sætte fokus på cykling.

Vi vil:

- Understøtte, at cyklen bliver borgernes primære transportmiddel på alle ture under 5 km
- Understøtte børns muligheder for at blive selvtransporterende
- Øge trafikikkerheden for fodgængere og cyklister
- Udbygge cykelstinetet med henblik på at skabe større sammenhæng i stinetet og bedre adgang til naturen på cykel
- Sikre komfort og fremkommelighed på de betydningsfulde stier gennem god drift og vedligeholdelse af stierne og de faciliteter, der hører hertil
- Anlægge særlige faciliteter i bybilledet som fx luftpumper, vandposter og cykelparkering, der gør det mere attraktivt at være fodgænger eller cyklist
- Søge tilskud fra diverse puljer til at udbrede ideerne og initiativerne i Randers Cykelby flere steder i kommunen

BILTRAFIK

Der skal fortsat arbejdes på at udbygge vejnettet, så fremkommeligheden og kapaciteten på vores veje opretholdes. Udbygning kan dog ikke stå alene. Der skal også arbejdes for at udnytte den eksisterende kapacitet smartere.

Infrastrukturplan

Den gældende infrastrukturplan for Randers Kommune trænger til at blive fornyet. Der er sket meget, siden planen blev udarbejdet. Så en ny skal laves.

Realiseringen af det store udviklingsprojekt Byen til Vandet er i høj grad afhængig af, hvordan infrastrukturen i kommunen indrettes i fremtiden, ligesom øvrige store byomdannelsesprojekter vil påvirke infrastrukturen.

Samtidig er den nuværende infrastruktur under pres. Den trafikale situation er sårbar med kun 2 krydsninger over Gudenåen ved Randers. Selv mindre forstyrrelser på motorvejen presser mere trafik gennem de centrale gader i byen.

En ny infrastrukturplan skal have fokus på at kortlægge de eksisterende og fremtidige trafikale udfordringer samt at få identificeret mulige løsninger i hele kommunen.

Parkering

Det er vigtigt med et tilstrækkeligt antal let tilgængelige parkeringspladser for at kunne tiltrække besøgende til byens forretninger. Det er også vigtigt for mange af byens indbyggere, at der er mulighed for at parkere en bil i nærheden af boligen.

Vi vil udarbejde en parkeringsstrategi, hvor der blandt andet skal arbejdes med muligheder for at placere ny parkering, beboerparkering, vejvisning til de eksisterende parkeringsmuligheder og tilgængelighed hertil.

Statsvejene

Statsvejnettet er en vigtig del af det samlede vejnet i Randers Kommune. Det er vigtigt, at staten udbygger den nationale del af vejnettet, så det er nemt at komme til og fra Randers. En opgradering af E45 i form af udvidelse til 6 spor på strækningen fra Aarhus til Randers N har derfor høj prioritet.

Udbygningen af vejnettet i og omkring Randers er også vigtig for at mindske sårbarheden over for selv mindre driftsforstyrrelser på de to eksisterende fjordforbindelser. Randers Kommune arbejder derfor fortsat på at der skabes mulighed for at etablere en ny krydsning af Gudenåen/ Randers Fjord.

ITS (Intelligente Transport Systemer)

ITS kan anvendes til at udnytte den eksisterende infrastruktur smartere og dermed øge fremkommeligheden. Ved at skabe en bedre sammenhæng og trafikstyring af lyssignalanlæg er der mulighed for at øge kapaciteten og mindske kødannelser. Der findes også andre intelligente vejvisningssystemer, som kan advisere trafikanterne og anvise alternative ruter, hvis der er kødannelser på vejnettet. Ny teknologi med selvkørende biler og busser kan medføre nye udfordringer i trafikken.

Der er fortsat stor udvikling af mange elektroniske systemer (ITS), og Randers Kommune vil følge udviklingen tæt med henblik på at afprøve og implementere nye systemer.

Reduktion af miljøpåvirkninger

For at begrænse partikelforurening og støj skal kommunen gå forrest og investere i hybrid- og elbiler, når udviklingen har nået et acceptabelt niveau. Trafikstøjen kan desuden reduceres ved at anvende støjreducerende asfalt og ved at reducere antallet af biler – specielt lastbiler.

Vi vil:

- Udarbejde en ny Infrastrukturplan
- Arbejde for, at der kommer en ny krydsning af Gudenåen/Randers Fjord
- Arbejde for, at E45 udvides til 6 spor mellem Randers Nord og Aarhus Nord
- Indføre de nyeste elektroniske løsninger til styring af trafikken på vejnettet
- Udarbejde en parkeringsstrategi
- Reducere generne fra biltrafikken ved fx at anvende støjreducerende asfalt
- Reducere omfanget af gennemkørende trafik – især den tunge trafik
- Reducere biltrafikken i midtbyen
- Med Byen til Vandet skabe et attraktivt byliv med direkte adgang til natur, å og fjord. Byudvikling, klimasikring, trafik og adgang til naturen indgår i den samlede løsning for projektet

VIDSTE DU?

Der kører 36.000 biler over Randers Bro hver dag. Køretiden lige før kl. 8 om morgenen ad Århusvej fra Memphis Manson til Randers Bro er 7 minutter og 45 sekunder. Randers Kommune deltager i alle landsdækkende kampagner for bedre trafiksikkerhed. Kampagner rettet mod fart, sprit og uopmærksomhed. I 2018 er der etableret intelligent busprioritering på Århusvej, så busserne får nemmere ved at nå frem til tiden. Randers Kommune har cirka 1.200 km kommuneveje.

SAMSPIL MELLEM TRAFIKARTER

For at etablere en grøn og bæredygtig udvikling i trafiksystemet er det vigtigt at sikre, at mest mulig trafik overflyttes fra biltrafik og andre miljøbelastende transportformer til mere miljøvenlige transportformer som kollektiv trafik samt gang- og cykeltrafik.

Der skal derfor arbejdes for et godt samspil mellem de forskellige trafikarter, således at trafikanterne tilskyndes til at benytte miljøvenlige transportformer, hvor det er muligt. Specielt skal der fokuseres på overflytning til gang- og cykeltrafik, som både er miljøvenlig og resulterer i mere motion og frisk luft og derfor alt i alt er en forbedring af befolkningens sundhed.

VIDSTE DU?

Cykelhuset ved busterminalen med plads til 40 cykler er fuldt booket. Du kan få cyklen låst inde ved Langå og Randers Station. Cyklister kan få deres egen boks til cyklen på samkørselspladsen ved Viborgvej.

Omstigningsmuligheder

Det skal være nemt og attraktivt at skifte mellem de forskellige trafikarter både for pendlere mellem Randers og andre større byer og mellem Randers og landdistrikterne. Selvom turen er længere end en fornuftig cykelafstand kan man godt cykle en del af vejen, hvis man kombinerer med tog eller bus. Ved større omstigningssteder for den kollektive trafik skal der etableres parkeringsmuligheder for cykler og andre faciliteter, ligesom stinettet skal indrettes, så der er god forbindelse til disse knudepunkter. Knudepunkterne omfatter først og fremmest rutebilstationen i Randers og banegårdene i Randers og Langå, men også større omstigningssteder for bybusser og rutebiler. Desuden vil vi arbejde for at etablere cykelstativer ved busstoppesteder på landet, så det bliver muligt for borgere på landet at kombinere busturen med en cykeltur.

Der skal ligeledes arbejdes på at etablere gode parkeringspladser for personbiler ved tilslutningsanlæg til E45 og ved de store indfaldsveje til Randers by. Pladserne skal forbindes med centrum med direkte cykelruter og busser, og der skal være gode muligheder for cykelparkering. Dette kan medvirke til at reducere biltrafikken i centrum.

Samkørsel

I landdistrikterne er det en udfordring at sikre transportmuligheder for den del af befolkningen, der ikke har adgang til bil. Der er allerede i dag en række hjemmesider og app's med portaler for samkørsel. I Nordjylland har kommuner og trafikselskab således indledt et samarbejde om brug af samkørsel til at dække behovet for transport i landdistrikterne. Vi vil lære af erfaringerne herfra og fra andre forsøg med smarte former for samkørsel i landdistrikterne og udbrede kendskabet til disse.

Planlægning

I kommuneplanen fastlægges placering af nye boligområder, erhvervs- og serviceområder samt nye veje og stisystemer. Placeringen heraf har stor betydning for brugen af transportmidler. Ved planlægningen af nye bolig- og erhvervsområder skal der gives mulighed for benytte de mest miljøvenlige transportformer til transporten til og fra områderne. Ved omdannelse af ældre områder fra erhverv til beboelse skal der også være fokus på god tilgængelighed via stisystemer og kollektiv trafik.

Virksomhedsplaner

Større arbejdspladser og institutioner kan gå aktivt ind i en planlægning af trafikken til og fra arbejdspladsen, således at trafikken miljøbelastning minimeres. Der er også mulighed for lave en samlet planlægning for et større antal arbejdspladser og institutioner i et område. Randers Kommune vil understøtte arbejdspladsernes behov for god mobilitet og gå aktivt ind i et samarbejde med relevante arbejdspladser om at forbedre mobiliteten til arbejdspladserne.

Vi vil:

- Understøtte sammenhæng i trafiksystemerne og omstigningsmulighederne gennem en koordineret planlægning
- Samarbejde med staten og Midttrafik om at udvikle banegårdene i Randers og Langå samt busterminalen i Randers med henblik på at forbedre samspillet mellem de bæredygtige trafikarter
- Udbygge mulighederne for at parkere bilen ved E45 og de store indfaldsveje til Randers og fortsætte rejsen mod bycentrum med cykel eller bus
- Forbedre mulighederne for samkørsel og opfordre til, at der i lokalområder og landsbyer etableres fællesskaber/-smartløsninger for fælles transportmuligheder
- I arealplanlægningen have fokus på mulighederne for at etablere trafikbetjeningen på en miljørigtig måde
- Samarbejde med arbejdspladser og institutioner om at understøtte arbejdspladsernes behov for mobilitet og om at tilrettelægge trafikken og transporten på en bæredygtig måde

VIDSTE DU?

Randers Havn får plads til flere aktiviteter ved udflytningen til en ny placering syd for fjorden. Skibe, der anløber den eksisterende havn, må maksimalt være 145 m lange og 19 m brede.

HAVNEN

Havnen er en vigtig del af infrastrukturen. Transport af gods via søvejen er mere klimavenlig end transport med lastbiler.

Havnen skal på sigt udflyttes til en placering syd for fjorden, øst for den eksisterende havn, og der er udarbejdet VVM og lokalplan for udflytningen. Udflytningen åbner mulighed for en forbedring af de trafikale forhold i midtbyen. Samtidig er den eksisterende havn også vigtig i forbindelse med realisering af Byen til Vandet. Byudviklingspotentialerne i Byen til Vandet knytter sig særligt til arealerne omkring Randers Bro og de nuværende havnearealer. Jo flere havneaktiviteter, der flyttes ud, jo mere byudvikling kan der realiseres.

Anlæg af den nye havn er så småt gået i gang med påfyldning af nyt jord, hvor der er behov for det.

Et af de centrale punkter i forbindelse med udviklingen af den nye havn er etablering af gode vejforbindelser hertil. Der er derfor med budgettet for 2019-2022 vedtaget at etablere en ny havnevej. Den nye havnevej vil sikre en mere direkte opkobling fra Randers Havn til det overordnede vejnet og ikke mindst E45. Anlægsarbejdet sættes i gang i 2022 og vejen forventes færdig i 2024.

Fra nord vil der være således være adgang til havnen fra E45 via de overordnede trafikveje Hammelvej, Grenåvej og Ørneborgvej, og fra syd vil der være adgang fra E45 via Ringvej syd, Clausholmvej og videre til havnen via Grenåvej og Ørneborgvej. Det vil være nødvendigt at ombygge nogle af krydsene på adgangsvejene for at kunne betjene modulvogntog.

Vi vil:

- Medvirke til at etablere en ny vej til havnen blandt andet ved at søge tilskud fra diverse puljer
- Fortsætte samarbejdet med Randers Havn om udbygningen og udviklingen af havnen, så Byen til Vandet kan realiseres

Randers Kommune
Udvikling, Miljø og Teknik
Laksetorvet
8900 Randers C
www.randers.dk